

Figure 1 – % of inspected enterprises in corresponding years in selected countries (latest available data)[4]

In advanced economies, inspection coverage of enterprises is low and the inspections regime does not burden businesses. There are therefore no specific combined statistics on coverage in those countries available to compare with Ukrainian statistics. The available data on certain inspectorates in European countries show that the total share of businesses covered each year by inspections does not exceed 10 to 15 percent at most.

The lower level of development of the country's economy, the more the country needs FDI, the less likely it is that it has the potential to attract foreign direct investment. To overcome this, developing countries should take into account the model to adapt to the needs of developed countries in order to be among top destinations of the world investors even in time of the global financial crises.

Reference: 1. World Investment and political risk in 2009, World Bank Group, p. 125. 2.http://www.bblaw.com/Focus_in_Ukraine.431.0.html. 3. Doing Business 2010. Country Profile for Ukraine. The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. www.doingbusiness.org. 4. Investment Climate in Ukraine as Seen by Private Businesses. Investment Climate Advisory Services in Europe and Central Asia/IFC/The World Bank Group as of October 2009, page 73.

Поступила в редколлегию 16.03.10

УДК 669 (477): 658.8.012.12

Н.В. СКРИПНИК, студ., НТУ «ХП»

МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ПРИЧИНИ ЗАНЕПАДУ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ

L'état de l'industrie métallurgique de l'Ukraine, les problèmes actuelles, les causes du déclin, les conséquences étaient analysé et les mesures pour améliorer la situation étaient proposé.

Рассмотрено состояние металлургического комплекса Украины, современные проблемы, причины упадка, последствия и предложены мероприятия по улучшению ситуации.

Стабільний розвиток економіки будь-якої країни забезпечується виробництвом конкурентоспроможної продукції, що здатна задовольнити попит на внутрішньому і на зовнішньому ринку. Металургійний комплекс України є базовою галуззю національної економіки. Проте на сучасному етапі українські металургійні підприємства не тільки втрачають позиції на зовнішніх ринках, а й значно скорочують обсяги виробництва металопродукції, що значною мірою зумовлено її низькою конкурентоспроможністю, рис. 1 [6].

	Чавун	Феросплави	Металобрухт	Напівфабрикати	Г/к прокат	Х/к прокат	Прутки та бруски	Вугільні фасони
2008 рік	365,5	901,1	231,2	4523,2	2762,4	329,4	1891,4	657,0
2009 рік	176,4	206,1	64,1	1957,5	902,9	156,7	628,9	168,2

Рисунок 1 – Динаміка експорту металопродукції вітчизняного виробництва, млрд. USD

В територіальній структурі України саме металургійні підприємства є ядром регіональних систем і складають основу економіки, забезпечують підтримку необхідного рівня соціального забезпечення населення. Металургійні комбінати є найважливішими містоутворюючими об'єктами, рис. 2 [2].

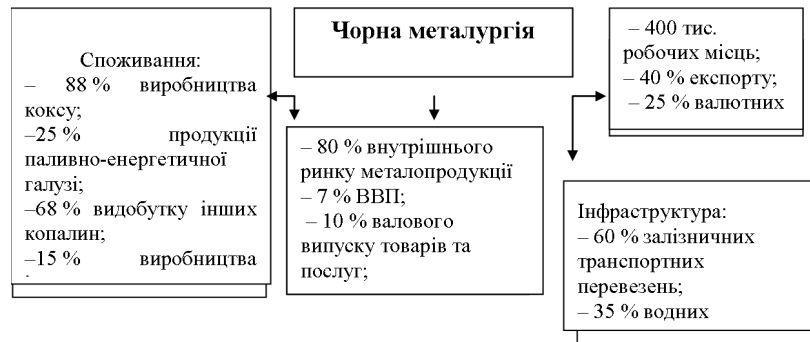

Рисунок 2 – Значення металургійного комплексу для економіки України

На сьогодні український металургійний комплекс перебуває у кризовому стані, адже темпи падіння у 2009 році досягли рекордної відмітки, рис. 3 [4].

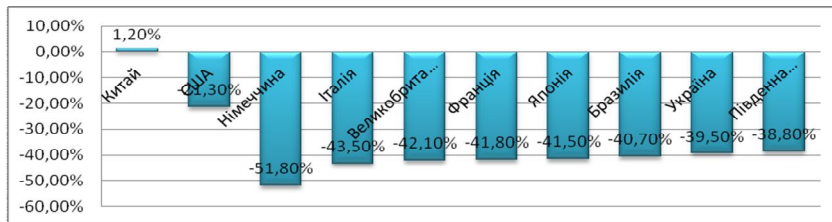

Рисунок 3 – Темпи падіння обсягів виплавки сталі в країнах світу за перше півріччя 2009 року

Причини стрімкого падіння галузі, що сталося наприкінці 2008 року:

- світова фінансово-економічна криза;
- зниження попиту у зв'язку з сезонністю, що обумовлено періодом масових відпусток на підприємствах країн ЄС, що споживають металопродукцію;
- збільшення виробництва та експорту з Китаю;

- зниження рівня кредитування промислового сектору та девальвація гривні, що призвела до підвищення вартості боргів, котрі залучались у доларах США;

- протекціоністські заходи (Росія в січні 2009 року ввела 15% мито на імпортовану сталь);

- припинення фінансування значної кількості будівельних проектів у зв'язку з падінням цін на нафту (147 дол./барель – квітень 2008 р. та 35 дол./барель – листопад 2008 р.);

- перенасичення світового ринку металопродукції [5].

Не можна не відзначити той факт, що в Україні відсутня цілеспрямована політика щодо надання державної допомоги пріоритетним галузям, на відміну від багатьох країн, що підтримують насамперед сферу інновацій та високих технологій, котрі здатні вирішити проблеми енергоємності продукції, технологій виробництва [6].

Відсутність належних інвестицій у модернізацію виробництва призвела до не конкурентоздатності вітчизняної металопродукції на зовнішніх ринках за ціною. Держава продовжує стимулювати конкурентоспроможність металургійних підприємств за рахунок надання пільг щодо вартості енергоресурсів, замість того, щоб створювати сприятливі умови для модернізації підприємств, рис.4 [5].

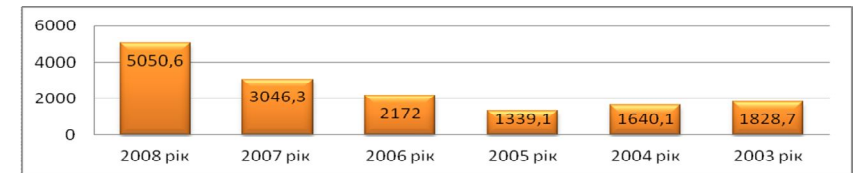

Рисунок 4 – Капітальні інвестиції в Україні (2003–2008 рр., млн. грн.)

Лише окремі вітчизняні металургійні підприємства здійснювали суттєві капітальні вкладення в реконструкцію та модернізацію виробничих фондів в останні роки, рис.5 [3].

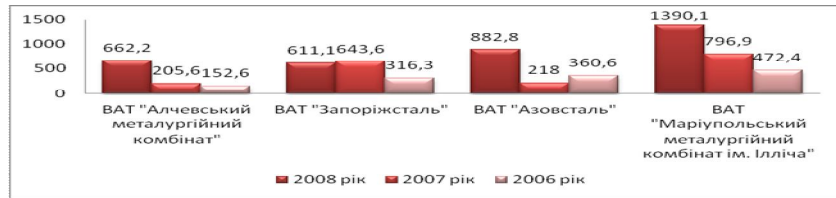

Рисунок 5 – Капітальні вкладення найбільших українських підприємств (2006 – 2008 рр., млн. грн.)

Отже, на рівні окремих підприємств доцільно:

- вилучати з експлуатації морально та фізично застарілі агрегати, нерентабельні виробництва;
- підвищувати конкурентоспроможність продукції шляхом зменшення енергоємності продукції, трудових витрат та удосконалення інфраструктури, впровадження інновацій;
- завершити будівництво та реконструкцію незакінчених об'єктів металургійного комплексу та впроваджувати нові технології виплавки металу та використовувати більш економічні види матеріалів (наприклад, металобрухт);
- встановити якнайтісніші зв'язки з вітчизняними підприємствами машинобудування, будівництва і транспорту, а також з іншими метало споживачами з метою детального вивчення нинішньої та перспективної потреб у різних видах металопродукції [6].

Щорічно продукцію національного товаровиробника витісняють імпортовані товари, що негативно впливає на зовнішньоторговельне сальдо нашої держави, на надходження коштів у держбюджет України, падає зайнятість, зменшуються прибутки металургійних підприємств, що тягне за собою неспроможність купувати нові енергозберігаючі, більш новітні економічні технології виробництва тощо [3].

Отже, виникає необхідність підтримки галузі з боку держави, яка може запропонувати комплекс заходів регуляторного характеру та заходи зі стимулювання попиту на внутрішньому ринку [4].

Під регуляторними заходами слід розуміти:

- зменшення ставки податку на ту частину прибутку, що буде спрямовуватися на реінвестиції у виробничі фонди;
 - тимчасове звільнення від сплати ввізних мит і ПДВ для імпортованого енергозберігаючого устаткування і комплектуючих;
 - розробку механізмів легалізації тіньового капіталу за умови його спрямування на модернізацію (в офшорних компаніях «осідає» від 20 до 35 % прибутку металургійних підприємств, які згодом частково повертаються в Україну в формі прямих іноземних інвестицій);
 - впровадження кредитних ліній в державних банках для вітчизняних металургійних компаній для рефінансування зовнішніх заборгованих та реалізації інвестиційних планів;
 - забезпечення погашення заборгованостей державних монополій перед підприємствами ГМК за металопродукцію.
- Заходи зі стимулювання внутрішнього попиту:
- державні замовлення для відбудови мостів, ЖКГ та «Укрзалізниці»;
 - надання вітчизняним виробникам пріоритетних прав щодо постачання товарів та послуг в рамках підготовки країни до Євро-2012;
 - розробка програми пільгового страхування експорту до країн з підвищеним рівнем ризику рейдерства (країн Африканського континенту).

Список літератури: 1. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію розвитку гірничо-металургійного комплексу України до 2010 року» від 17 жовтня 1995 року N 385/95-ВР. 2. Ю. Долгоруков. Економічне забезпечення структурної перебудови металургії України. // Економіка України. – 1995. – № 10 – С. 40-45. // http://www.niss.gov.ua/monitor/monitor_5/rozv_galus.htm. 3. Драч М. Україна буде змушена розпрощатися з половиною великих металургійних комбінатів // Точка зору.-04.11.2008. 4. Панченко В.Г. Механізми і інструменти подолання кризи в промисловому комплексі України // 5. <http://www.metalcourier.ru> (новини, аналітика, прогнози) 6. Нечипоренко. Чорна дірка виникла на місці чорної металургії // Голос України. – 2008.- № 10 – С. 13. // <http://www.metportal.ru>

Поступила в редколлегию 07.07.10